Dimensiunea educaţională a serviciilor comunitare oferite de bibliotecile publice

LILIANA MOLDOVAN
Biblioteca Județeană Mureș

Abstract

The Educational Dimension of the Community Services Offered by the Public Libraries

In the last decade, the Romanian public libraries have registered changes occured at the info-documentary services and cultural-educational levels, organised for the citizens. According to the modern theories of the informative and communication sciences, the managers of the libraries focus on the idea of changes and they manage to prove that the organisations they coordonate have an open character and they can easily adapt to the changes that have occured on the economical, political, cultural, educational and social levels.

The science of leading an info-documentary organisation has entered into a new stage of evolution and affirmation, that involves finding some concrete solutions of innovation for the Romanian librarianship environment. Finding some concrete solutions to diversify the services offered to the citizens, has contributed to the improvement of the info-documentary organisations' image in our country.

The constant preoccupation of the librarian managers had a majour role in the combination of the performances obtained in the domain of promoting books and lecture, with obtaining important results in the social and educational life.

If we were to firmly analyse the situation of the Romanian public libraries, we would notice that concrete methods of reactivation of their significance in the community are looked for. One of the methods refers to the enlargement and improvement of the info-documentary and educational services designed for library customers. Therefore, the ensemble of the activities organised by the librarianship structures, include the following categories of services: services of specialty that are based on the management of development and organisation of the collections of library; services of communication of the collections; cultural services; services of social and local interest; information services in the traditional and computer based system; services with educational character.

The educational functions specific for the public libraries increase in the field of some specific activities that can be analysed from the point of view of the management of the community services and also from the point of view of the management of the community services of the collections. Therefore, positive results can be obtained in three directions. The first one, wants the direct collaboration with the institutions from the Romanian educational system, the second is attached to promoting permanent education among seniors and the last one refers to the info-documentary, educational and local services organised for the citizens with special conditions.About the effect of the services offered to the citizens by the public libraries, the conclusion of the specialists from the librarianship science, are precise and

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

they refer to the fact that these services contribute, directly or indirectly, to the completion of the education and personal and professional development process, of the citizens that benefit of these services.

Keywords: *educational services, informatinal management, permanent education, e-learning, digital libraries, community management, supporting peoples with disabilities.*

I. Scurtă introducere

În ultimul deceniu, bibliotecile publice româneşti au înregistrat transformări esenţiale resimţite la nivelul serviciilor info-documentare şi cultural-educaţionale organizate pentru cetăţeni. Din perspectiva teoriilor moderne ale ştiinţelor informării şi comunicării, managerii instituţiilor bibliotecare pun accentul pe ideea de schimbare şi reuşesc să demonstreze că organizaţiile pe care le coordonează au un caracter deschis şi se pot adapta cu uşurinţă la noutăţile apărute pe plan economic, politic, cultural, educaţional şi social. Bibliotecile publice se definesc ca instituţii culturale performante care contribuie la consolidarea societăţii informaţionale actuale.

Extinderea şi perfecţionarea reţelelor de comunicare de tip informatic a avut efecte şi asupra bibliotecilor din România şi a determinat abordarea unui nou tip de management comunicaţional, care favorizează accesul neîngrădit la un spaţiu informaţional aproape nelimitat. Introducerea internetului în biblioteci a permis, pe de o parte, adaptarea acestor instituţii la cerinţele societăţii digitale şi, pe de altă parte, a consolidat rolul bibliotecilor ca structuri info-documentare performante capabile să selecteze, să organizeze şi să disemineze informaţii valoroase şi rapid de accesat. În acest context, se înregistrează şi o consolidare a funcţiilor educaţionale specifice bibliotecilor publice, care joacă rolul unor instituţii culturale ce vin să completeze procesele de educaţie, studiu şi învăţare desfăşurate în cadrul organizaţiilor de învăţământ din ţara noastră.

Tendinţele progresiste desfăşurate pe plan informaţional şi educaţional au primit şi un sprijin legislativ corespunzător manifestat, după cum menţionează Mihaela Zecheru,[1] o dată cu adoptarea Hotărârii de Guvern numărul 1440 din decembrie 2002 privind *Strategia Naţională pentru dezvoltarea şi implementarea economiei bazată pe cunoaştere*. În acest sens, în volumul ***Biblioteca publică în sistemul cunoaşterii: percepţie şi expectanţă***, Michaela Zecheru

[1] Michaela Zecheru, ***Biblioteca publică în sistemul cunoaşterii: percepţie şi expectanţă***, Bucureşti, Editura Cartea Universitară, 1995, p. 53.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

invocă un document elaborat de Uniunea Europeană intitulat ***Informaţiile din sectorul public: o resursă cheie pentru Europa***. Acest text cu valoare legislativ-metodologică trasează liniile generale de dezvoltare a societăţii informaţionale actuale prin:

- *„accesarea on-line a informaţiilor digitale din orice locaţie posibilă" (inclusiv din biblioteci)*;
- *crearea unei Europe ai cărei cetăţeni să deţină cunoştinţe de informatică şi electronică, susţinute de abilităţi anteprenoriale, care să favorizeze dezvoltarea de noi idei*;
- *integrarea globală a societăţii în procesele informaţionale*;
- *determinarea încrederii consumatorului şi realizarea coeziunii sociale*."[2]

Obiectivele documentului adoptat la nivel european în anul 1999 pot fi preluate de managerii şi coordonatorii organizaţiilor bibliotecare pentru a fi inserate în strategiile de dezvoltare a acestor instituţii publice. Se porneşte de la premisa că ştiinţa conducerii organizaţiilor info-documentare a intrat într-o nouă etapă de evoluţie şi afirmare, care presupune găsirea unor soluţii concrete de inovare a mediului biblioteconomic românesc. În egală măsură, găsirea unor metode concrete de diversificare a serviciilor oferite cetăţenilor va conduce la îmbunătăţirea imaginii organizaţiilor info-documentare din ţara noastră. Un rol important, în acest sens revine preocupării constante a managerilor din biblioteci de a îmbina, în chip armonios, performanţele obţinute în domeniul promovării cărţii şi a lecturii cu obţinerea unor rezultate vizibile în spaţiul vieţii sociale şi educaţionale.

Dacă analizăm cu luciditate situaţia bibliotecilor publice româneşti, observăm că se caută soluţii concrete de reactivare a rolului lor în comunitate. Una dintre metode se referă la lărgirea şi perfecţionarea serviciilor info-documentare şi educaţionale proiectate pentru clienţii bibliotecii. Aceştia beneficiază în prezent de un ansamblu de activităţi care includ mai multe categorii de servicii:

- servicii de specialitate care ţin de managementul dezvoltării şi organizării colecţiilor de bibliotecă;
- servicii de comunicare a colecţiilor;
- servicii culturale;
- servicii de interes social şi comunitar;
- servicii de informare în sistem tradiţional şi automatizat;:
- servicii cu caracter educaţional.

[2] ***Ibidem***, p. 55.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

Funcţiile educaţionale specifice bibliotecilor publice se dezvoltă în cadrul unor procese care pot fi analizate din perspectiva managementului serviciilor comunitare şi al managementului serviciilor de comunicare a colecţiilor. În acest sens, pot fi obţinute rezultate pozitive pe trei direcţii. Prima are în vedere colaborarea nemijlocită cu instituţiile din sistemul educaţional românesc, a doua este legată de promovarea educaţiei permanente în rândul seniorilor, ultima perspectivă se referă la serviciile info-documentare, educaţionale şi comunitare organizate pentru cetăţenii aflaţi în situaţii speciale.

În privinţa efectului serviciilor oferite cetăţenilor de bibliotecile publice, concluziile specialiştilor din ştiinţele biblioteconomice sunt clare şi se referă la faptul că noile funcţii ale bibliotecii contribuie, direct sau indirect, la completarea procesului de educaţie şi dezvoltare personală şi profesională specifică cetăţenilor care beneficiază de aceste servicii.

II. Particularităţile managementului comunitar

Universul managementului de bibliotecă este deosebit de complex şi variat iar problema organizării şi conducerii muncii dintr-o bibliotecă poate fi abordată din mai multe unghiuri de vedere. Una din cele mai incitante perspective se referă la managementul acţiunilor comunitare. Pentru a fi în ton cu noile direcţii de perfecţionare a practicii biblioteconomice europene, serviciile comunitare puse la dispoziţia cetăţenilor trebuie organizate în mod diferenţiat în raport cu interesele informaţionale, culturale, sociale şi educaţionale exprimate de clienţii bibliotecii. Aceasta înseamnă că bibliotecarii trebuie să îşi folosească spiritul de iniţiativă şi pregătirea profesională pentru a elabora proiecte şi programe comunitare prin intermediul cărora să ofere instituţiei în care lucrează şansa să îşi exprime valoarea socială şi educaţională.

Luarea unor decizii privind implicarea organizaţiei în acţiuni cu caracter comunitar face parte din mersul firesc al constituirii unor servicii de bibliotecă noi, viabile. Prin organizarea de acţiuni comunitare, biblioteca nu se îndepărtează de la menirea ei de bază. Biblioteca merge mai departe pe drumul furnizării de servicii info-documentare şi le completează cu noua categorie de servicii. Pot fi pomenite în acest context proiectele de susţinere a sănătăţii populaţiei, campaniile de solidarizare cu persoane aflate într-o situaţie dificilă, manifestările ecologice, programele care susţin politicile de instruire permanentă şi pregătire profesională a adulţilor, campaniile de promovare a turismului şi aşa mai departe.

Este indicat să pornim de la organizarea în biblioteci a unor puncte sau centre de informare comunitară. De asemenea, bibliotecile publice româneşti

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

își pot întări rolul în societate prin : promovarea unor programe care să sprijine politica educației permanente a adulților, proiectarea unor activități de integrare socială a persoanelor defavorizate, prin acțiuni comunitare specifice care să încurajeze comunicarea cetățenilor cu autoritățile locale, județene sau naționale, dar și acțiuni care să încurajeze dialogul cu mediul privat al afacerilor. Lista inițiativelor cu caracter comunitar este practic nelimitată.

Abordarea profesională a fenomenelor ce vizează organizarea în biblioteci a unor evenimente comunitare se sprijină pe capacitatea celor care organizează astfel de manifestări de a îmbina mai multe tipuri de experiențe și cunoștințe practice referitoare la: competența de a organiza manifestări culturale, de a comunica colecțiile de bibliotecă, de a încheia parteneriate, de a atrage noi clienți, de a organiza evenimente variate în cadrul unor procese etapizate.

Precum semnalam în volumul ***Introducere în managementul serviciilor de bibliotecă*** - *„intervențiile cu caracter educațional specifice bibliotecilor publice încurajează colaborarea cu instituțiile din sistemul de învățământ românesc și demonstrează că organizațiile bibliotecare sunt instituții credibile care își respectă promisiunile încercând să soluționeze probleme diverse de interes comunitar.*"[3]

Funcțiile educaționale specifice bibliotecilor publice. Patrimoniul info-documentar gestionat de bibliotecile publice a reprezentat dintotdeauna o sursă inepuizabilă de informare, instruire și documentare. Bibliotecile au oferit și oferă clienților ei „oportunități" variate de învățare și perfecționare profesională și creează cadrele necesare atât pentru consolidarea educației dobândite în școală, cât și pentru instruirea personală suplimentară, efectuată de cetățenii care au depășit vârsta școlarizării și sunt implicați în activitățile specifice educației permanente. Din această perspectivă, este lesne de înțeles faptul că bibliotecile publice pot susține, promova și pune în practică ideile cuprinse în strategiile și politicile educaționale elaborate la nivel național și european.

O parte din principiile de evoluție și dezvoltare a organizațiilor bibliotecare sunt cuprinse în ***Ghidurile Entitle*** - care oferă metodologii concrete de implementare a „educației informale" în biblioteci: *„Bibliotecile publice trebuie să continue să își dezvolte modul tradițional de a privi serviciile de învățare*

[3] Liliana Moldovan, ***Introducere în managementul serviciilor de bibliotecă***, Cluj-Napoca, Editura Dacia XXI, 2011, p. 77.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

pentru a reuşi să se integreze complet în curentul mai larg al strategiilor şi politicii educaţiei permanente."[4]

Schimbarea statului bibliotecii publice prin accentuarea vocaţiei educaţionale şi comunitare a acestor instituţii devine posibilă dacă bibliotecile acordă o importanţă mai mare vocaţiei lor educaţionale. Idealul educării adulţilor în bibliotecă nu este nou, acest obiectiv a preocupat societatea americană încă din anii 50 ai secolului trecut. Noi sunt instrumentele prin care biblioteca publică poate pătrunde în comunitate cu proiecte solide şi viabile. Revitalizarea funcţiei educaţionale a bibliotecilor publice se realizează astăzi în contextul accentuării rolului comunitar al acestor instituţii. În cele din urmă, vizibilitatea bibliotecii publice în societate depinde de capacitatea specialiştilor din aceste instituţii de a întocmi şi pune în practică proiecte variate prin intermediul cărora să ofere asistenţă educaţională şi să genereze factori de stimulare a interesului cetăţenilor pentru instruire şi educaţie permanentă.

Nu trebuie să ignorăm faptul că biblioteca publică a fost percepută întotdeauna ca un spaţiu de cultură şi informare. Lărgirea ariei de percepţie a bibliotecilor şi considerarea lor ca instituţii de factură instructiv-educativă este o consecinţa firească a evoluţiei acestor instituţii angrenate în programe şi proiecte care încurajează învăţarea pe termen lung. După cum concluzionează Liviu Butuc - autorul articolului ***Noi concepte şi tendinţe în evoluţia bibliotecii publice*** - *„aşa se explică şi amploarea pe care au luat-o programele dedicate, deschiderea de biblioteci sau compartimente cu structură specială,*"[5] compatibile cu cerinţele specifice diferitelor categorii de cetăţeni. Liviu Butuc atrage atenţia că pătrunderea bibliotecii în spaţiul comunitar nu se realizează, „en-gros", pe segmente întinse, ci în mod diferenţiat în funcţie de anumite grupuri de cetăţeni şi potrivit unor niveluri diferite de interes social, cultural şi educaţional.

Un punct de vedere similar susţine Gabriela Harea, bibliotecar la Şcoala „Duiliu Zamfirescu" din Focşani. Îndemnul pe care colega noastră îl adresează breslei bibliotecarilor este cât se poate de desluşit: „*Ieşiţi dintre rafturi şi arătaţi-vă valoarea*,"[6] scrie Gabriela Harea într-un articol din ***Revista Biblioteca***. În acest fel, d-na Harea insistă asupra necesităţii implicării bibliotecarilor în „*acţiuni*

[4] www.bjc.ro/new/files/

[5] Liviu Butuc, ***Noi concepte şi tendinţe în evoluţia bibliotecii publice*** *(III)*, în ***Revista Biblioteca***, nr. 3/2009, p. 60.

[6] Gabriela Harea, ***Profesia de bibliotecar-trecut, prezent şi viitor***, în ***Revista Biblioteca***, nr. 3 / 2009, p. 63.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

complexe și diversificate," acțiuni interdisciplinare bazate pe parteneriate educaționale.

III. 1. Relația bibliotecii publice cu instituțiile de învățământ și inspectoratele școlare

Abordarea multidisciplinară a activităților desfășurate în biblioteci este originală și se bucură de simpatie în rândul salariaților care aderă la idei și curente biblioteconomice noi. Aceștia au găsit soluții de consolidare a contactelor cu mediul educațional susținut de instituțiile de învățământ și diferite fundații. Contribuția bibliotecilor publice la constituirea și perfecționarea metodelor de instruire și învățare se reflectă cel mai bine în cadrul unor parteneriate încheiate cu unități din învățământul preșcolar, gimnazial, liceal și universitar. Acțiunile educaționale, organizate prin intermediul unor proiecte realizate în parteneriat cu grădinițele, școlile și universitățile, aduc beneficii ambelor părți. Principalii beneficiari ai acestor proiecte sunt, desigur, elevii și studenții cărora li se oferă șansa de a se instrui prin metode informale, metode eliberate de constrângerile programelor școlare și universitare.

Prin conceperea și implementarea unor proiecte educaționale atractive, cunoștințele dobândite de elevi și studenți sunt consolidate și valorificate în chip eficient în cadrul unor manifestări și întâlniri organizate în colaborare cu bibliotecile publice. Scopul acestor întâlniri este variat și diferă în funcție de categoriile de beneficiari. În esență, proiectele educaționale au scopuri înrudite referitoare la:

- formarea și dezvoltarea unor competențe specifice de învățare și instruire;
- fixarea informațiilor și cunoștințelor dobândite în școală;
- formarea abilităților de relaționare interpersonală și de comunicare în public;
- dezvoltarea unor competențe organizatorice și familiarizarea cu lucrul în echipă;
- conștientizarea ideii de responsabilitate socială și dezvoltarea gustului pentru munca de voluntariat.

Gestionarea activităților educaționale desfășurate în colaborare cu instituțiile de învățământ sau realizate cu sprijinul inspectoratelor se derulează în perimetrul unor contexte organizaționale variate care includ: cercuri sau cluburi de lectură, workshop-uri, conferințe, întâlniri cu personalități culturale sau literare, concursuri tematice, activități practice variate, schimburi de

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

experienţă, vizite la biblioteci, muzee ori alte instituţii de cultură. În funcţie de obiectivele urmărite, fiecare din formele de activitate enumerate mai sus contribuie la împărţirea responsabilităţilor între şcoală şi bibliotecă şi asigură implementarea unor metode de învăţare provenite din mecanismele de instruire specifice educaţiei nonformale.

În general, termenul de educaţie nonformală este folosit pentru a desemna toate tipurile de activităţi educaţionale organizate în afara şcolii. Spre deosebire de învăţământul tradiţional, educaţia nonformală îi atrage pe beneficiari în cadrul unor activităţi inedite, atractive, care îi ajută să îşi dezvolte competenţe suplimentare ce nu pot fi obţinute în urma aplicării programelor şcolare naţionale.

Desigur, programele specifice educaţie nonformale nu se efectuează la întâmplare, ci într-un mod organizat şi responsabil. În acest sens, un rol important revine bibliotecilor, care, prin intermediul personalului specializat, sunt pregătite să ofere tinerilor diferite programe de dezvoltare personală sau să îi implice în proiecte de formare a competenţelor de informare şi documentare. Se ştie că productivitatea faptelor de lectură şi a proceselor de informare şi documentare este strâns legată de nivelul de instruire şi abilităţile lingvistice specifice persoanei care citeşte şi se informează. Prin urmare, succesul la public al unei cărţi, al unui document sau atractivitatea unei informaţii sunt realizate în totalitate atunci când informaţiile comunicate îndeplinesc în mod eficient mai multe funcţii:

- funcţia comunicaţională şi informativă;
- funcţia estetică şi culturală;
- funcţia persuasivă;
- funcţia educaţional-instructivă.[7]

Este momentul să continuăm cu introducerea subiectului lecturilor individuale şi publice. În privinţa lecturii individuale lucrurile sunt cât se poate de simple. Literatura biblioteconomică naţională şi internaţională nu mai are secrete în acest sens. O situaţie total diferită întâlnim în cazul lecturilor publice. Acestea atrag tot mai mulţi beneficiari deoarece participarea la aceste manifestări este gratuită, atmosfera este prietenească iar orele de lectură oferă participanţilor şansa de a se informa în legătură cu noile apariţii de pe piaţa editorială.

[7] A se vedea şi Liliana Moldovan, ***Indiscreţii în bibliotecă***, Târgu-Mureş, Editura Nico, 2010, p. 268.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

Lecturile publice au devenit o practică la modă şi se desfăşoară în cadrul unor acţiuni proiectate de fundaţii sau alte organizaţii care militează pentru reîntoarcerea la lectură şi cărţi. Interesant este faptul că evenimentele de acest gen nu se desfăşoară doar în spaţiul bibliotecii. Lecturile publice au loc în şcoli, în teatre ori în spaţii neconvenţionale cum ar fi: parcurile sau Mall-urile. Ele au mare succes în marile metropole americane ori în oraşele europene. Oamenii se simt confortabil la aceste activităţi, care, departe de a fi încărcate de erudiţie şi convenţionalism, asigură cadrul necesar pentru ca participanţii să îşi exprime liber ideile, să surprindă esenţa textelor citite pe măsură ce ele sunt lecturate. De cele mai mute ori la activităţile de genul lecturilor publice sunt invitaţi fie autorii cărţilor selectate pentru a fi promovate, fie personalităţi din domeniul cultural, politic sau universitar.

III. 2. Biblioteca publică - susţinător al politicii de educaţie permanentă

Serviciile de instruire şi educaţie oferite de biblioteci se creează şi se dezvoltă în cadrul unor programe de învăţare şi dezvoltare personală şi profesională destinate adulţilor. Serviciile de învăţare sunt „accesate" în principal de cetăţenii care au depăşit vârsta şcolarizării şi care vin la bibliotecă pentru a se înscrie la diferite cursuri de instruire şi perfecţionare. Aceştia exploatează funcţia educaţională a bibliotecilor şi beneficiază în mod gratuit de instruire specializată pe diferite discipline şi domenii de interes.

Desigur implementarea serviciilor care corespund politicii de „Long life learning," susţinută la nivel naţional şi european, nu este la îndemâna oricui şi nu se realizează oricum. Un sprijin teoretic important referitor la înţelegerea modului în care funcţionează managementul proiectării şi organizării serviciilor învăţării permanente este oferit, după cum am mai menţionat, de ***Ghidurile Entitle*** referitoare la planificarea şi organizarea serviciilor de educaţie a cetăţenilor adulţi. Potrivit informaţiilor cuprinse în aceste ghiduri, beneficiarii proiectelor de educaţie permanentă au ocazia de a dobândi cunoştinţe noi şi pot să îşi formeze noi abilităţi. La cursurile organizate în cadrul programelor educaţionale se schimbă mentalităţi şi se formează noi comportamente. Participanţii la cursurile organizate în biblioteci îşi îmbogăţesc cultura generală, îşi dezvoltă capacitatea de înţelegere, reuşesc să comunice mai eficient şi învaţă să se exprime în mod creativ. Prin urmare organizarea serviciilor de învăţare permanentă este o provocare pentru bibliotecari, pentru inovarea managementul de bibliotecă, dar şi un succes dacă privim lucrurile din perspectiva faptului că prin oferirea acestor servicii creşte numărul clienţilor bibliotecii şi se consolidează imaginea ei în comunitate.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

III. 3. Amprenta educaţională a campaniilor de sprijinire a persoanelor defavorizate

„Biblioteca publică - scrie Sergiu Găbureac într-un editorial din ***Revista Biblioteca***[8] *- este, nu numai în condiţii de criză, o formă de protecţie socială tot mai vizibilă.*" De fapt, în ultimii ani, bibliotecile româneşti fac eforturi pentru a pătrunde în spaţiul comunitar prin organizarea unor servicii cu caracter social şi educaţional. Manifestările şi campaniile comunitare concepute în biblioteci au un caracter diferenţiat şi se adresează unor categorii variate de beneficiari. Bibliotecarii implicaţi în acţiuni comunitare au înţeles că tratarea diferenţiată a clienţilor reprezintă una din condiţiile de bază ale succesului acţiunilor adresate comunităţii. Pornind de aici, nu putem ignora realitatea că un segment important al beneficiarilor serviciilor comunitare este reprezentat de populaţia vârstnică şi cetăţenii defavorizaţi din punctul de vedere al sănătăţii, al posibilităţilor materiale şi al statutului social.

Sunt cunoscute preocupările statelor europene pentru ameliorarea situaţiei economice, educaţionale şi ocupaţionale a persoanelor cu handicap. Proiectul elaborat anul trecut de o comisie a Parlamentului European, intitulat ***Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere****,* fixează direcţiile de acţiune necesare pentru eliminarea obstacolelor care stau în faţa realizărilor personale, educaţionale, profesionale şi familiare ale persoanelor cu dizabilităţi. Ca fundament legislativ este invocată ***Convenţia Naţiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap***, unde este stabilit că *„persoanele cu handicap sunt acele persoane cu incapacităţi fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale pe termen lung, care, în interacţiune cu diferite obstacole, pot împiedica participarea lor deplină şi efectivă la viaţa socială în condiţii de egalitate cu ceilalţi."*

Potrivit documentului european menţionat (***Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere****)*, principiul egalităţii priveşte 8 domenii de interes, şi anume: accesibilitatea, participarea, eliminarea discriminării, ocuparea forţei de muncă, educaţie şi formare profesională, protecţie socială, sănătate. E bine să reţinem că acţiunile comunitare desfăşurate pe tema ideii „O Europă fără bariere" au rolul „*de a asigura accesibilitatea persoanelor cu handicap la bunuri, servicii, inclusiv servicii publice, şi la dispozitive de asistare*", astfel încât *„aceştia să se bucure de*

[8] Sergiu Găbureac, ***Biblioteca Publică şi criza***, în ***Revista Biblioteca***, nr. 3 / 2009, p. 51.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

toate beneficiile cetăţeniei europene, eliminând barierele de natură administrativă şi comportamentală care împiedică participarea lor totală şi echitabilă, furnizând servicii la nivelul comunităţii, inclusiv acces la asistenţă personalizată."[9]

Revenind la chestiunea nivelului de implicare comunitară a bibliotecilor publice, aceste instituţii pot să îşi organizeze strategiile de dezvoltare a managementului comunitar în funcţie de direcţiile de acţiune stabilite la nivel european. Un prim succes în acest sens se obţine prin organizarea de către bibliotecari a unor campanii de sensibilizare a cetăţenilor privind situaţia persoanelor cu handicap şi a unor acţiuni de integrare a acestora în mediul educaţional, profesional şi social. De cele mai multe ori campaniile de sprijinire a segmentelor de populaţie dezavantajată se remarcă prin componenta lor educaţională. Proiectele de informare organizate de biblioteci se adresează atât cetăţenilor care vor să îşi schimbe mentalitatea, cât şi persoanelor cu handicap care doresc să fie bine informate şi îşi propun să atingă un nivel educaţional mai înalt. Accesul la informaţie deschide pe rând multe uşi spre oportunităţi variate.

Cu toate acestea, trebuie să recunoaştem că situaţia persoanelor cu dizabilităţi este departe de a fi rezolvată. La nivelul statelor din Uniunea Europeană s-au obţinut anumite realizări în această direcţie. S-a lărgit, de pildă, accesul la informare şi educaţie dar nu s-au obţinut rezultate în spaţiul cuprinderii persoanelor cu handicap pe piaţa muncii. Aici intervin bibliotecile publice. Ele pot realiza prestaţii comunitare eficiente menite să producă o schimbare a mentalităţilor, să ofere condiţii suplimentare de instruire şi formare profesională, să asigure accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap la informare, lectură şi documentare.

III. 4. E-învăţământul şi bibliotecile digitale

Bibliotecile digitale constituite în cadrul bibliotecilor publice, cum este cea a Bibliotecii Judeţene Mureş, reprezintă, dintr-o perspectivă concisă, un instrument modern, rapid şi accesibil de sprijinire a proceselor de studiu şi documentare desfăşurate cu ajutorul Internetului. O dată cu dezvoltarea bibliotecilor informatizate şi crearea paginilor web a bibliotecilor, serviciile informatizate oferite de aceste instituţii au suportat o consecventă activitate de perfecţionare şi diversificare.

---

[9] ***Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere*** - resursă electronică: http://eur-lex.europa.eu

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

Rezultatul acestor schimbări se observă mai ales la nivelul utilizatorilor tineri care beneficiază de serviciile de bibliotecă. Ei au acces direct şi rapid la biblioteci digitate locale sau specializate (constituite în funcţie de o anumită tematică sau disciplină de studiu). Bineînţeles, constituirea bibliotecilor digitale este un proces îndelungat. Crearea bibliotecilor digitale se realizează în trepte, în funcţie de criterii specifice, în cadrul cărora respectarea legii dreptului de autor este esenţială şi se află dincolo de orice îndoială. Stabilirea obiectivelor specifice strategiilor de creare a bibliotecilor digitale diferă de la o organizaţie bibliotecară la alta. Elementul comun derivă din nevoia acestor instituţii de a se implica în procesele de educaţie desfăşurate prin intermediul reţelelor de calculatoare.

După cum era de aşteptat, interesul cetăţenilor pentru Internet a schimbat natura legăturilor dintre bibliotecă şi utilizatorii ei. Datorită informatizării, bibliotecile pun la dispoziţia cetăţenilor cataloage on-line, care pot fi interogate oricând şi de oriunde. Prin intermediul unor softuri specializate se constituie biblioteci digitale cu caracter local, naţional, şi de ce nu, mondial, care pot fi accesate prin intermediul calculatoarelor şi oferă celor interesaţi posibilitatea de a găsi şi parcurge documente importante sau de extremă raritate, într-un format digital accesibil, în cadrul căruia informaţiile pot fi regăsite rapid în funcţie de mai multe criterii de căutare.

Informatizarea bibliotecilor publice conferă managementului informaţiei o funcţie educaţională evidentă, manifestată prin participarea nemijlocită a personalului din bibliotecile publice la diferite proiecte care sprijină e-educaţia şi învăţământul la distanţă. *„Educaţia este în esenţa ei şi în modalităţile concrete de desfăşurare, un fenomen informaţional indispensabil continuităţii şi dezvoltării cunoaşterii. A discuta despre acest fenomen fără abordarea componentei instrumentale a procesului informaţional înseamnă a ignora tocmai cadrul general şi mijloacele curente de realizare a educaţiei."*[10]

Instruirea efectuată prin accesarea bibliotecilor digitale poate avea un caracter individual sau organizat (desfăşurat în cadrul unor proiecte sau parteneriate cu structuri bine conturate).

Avantajele acestui tip de informare se referă la:

- calitatea informaţiilor oferite;
- organizarea şi catalogarea lor;
- accesul rapid şi permanent la documente şi informaţii;

[10] Ion Stoica, ***Repere în abordarea educaţiei pentru informaţie (III)***, în ***Revista Biblioteca***, nr. 1-2 / 2009, p. 9.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)

- gratuitatea serviciilor oferite prin intermediul bibliotecilor virtuale.

IV. Concluzii

În pofida crizei economico-financiare pe care o parcurge România în momentul actual, bibliotecile publice reușesc să se opună curentului instabil care străbate spațiul economic, financiar și politic din țara noastră și din lume. Ele acționează, când mai timid, când mai concludent, în direcția elaborării unor planuri de extindere și diversificare a serviciilor info-documentare. De asemenea, organizațiile bibliotecare își orientează activitatea spre consolidarea locului lor în societate, chiar dacă sprijinul acordat de oficialități instituțiilor culturale este aproape inexistent.

În absența unui suport financiar concret din partea ministerului culturii și a unui cadru legislativ care să încurajeze activitatea instituțiilor de cultură, este admirabil efortul managerilor și angajaților din biblioteci de a-și face vizibile serviciile, de a ieși din spațiul bibliotecii pentru a pătrunde în societate cu proiecte comunitare viabile, în cadrul cărora obiectivele de natură educațională dețin o poziție privilegiată. Așa se face că, prin colaborarea cu partenerii din sistemul de învățământ, prin atragerea unor fonduri care să susțină proiectele și acțiunile comunitare, bibliotecile publice reușesc să se integreze în categoria instituțiilor „flexibile", cu vocație socială și educațională. Am ajuns la această concluzie cât se poate de optimistă, plecând de la un punct de vedere similar susținut de prof. univ. dr. Lidia Kulikovski, care consideră că: *„Lumea bibliotecară este un ocean care se schimbă continuu în feluri și căi neașteptate. Noi putem ghici direcția și pregăti pânzele, dar nu putem comanda valurile de reflux și nici pistele sutelor de forțe cunoscute sau necunoscute ca cele: demografice, legale, tehnologice, culturale sau iraționalismul uman, atitudinea decidenților, indiferența autorităților. Efortul managementului de vârf a fost orientat să susțină o bibliotecă flexibilă, a cărei echipă să poată ghici direcția vântului neprielnic, să dovedească să ridice pânzele înaintea furtunii*."[11]

[11] Lidia Kulikovski, ***Biblioteconomie: studii cercetări, recenzii, prefețe, eseuri, interviuri***, Chișinău, Editura Magna Princeps, 2008, p. 175.

BDD-A19459 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 01:56:16 UTC)